

SELETUSKIRI

maeluministri määruse “ Täiendava otsetoetuse toetusõiguse üleandmisest teavitamine” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 7 lõike 2 ja § 27 lõike 4 alusel.

Määrus sätestab täiendava otsetoetuse toetusõiguse üleandmisest teavitamise korra. Alused toetusõiguste üleandmiseks nii võõrandamise kui pärimise puhul on sätestatud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) §-des 26, 27 ja 123.

Eesti riik on seadnud avalike teenuste arendamise eesmärgiks osutada teenuseid kiiresti ja võimalikult väikese halduskoormusega, millest tulenevalt tuleb alates 2018. aastast otsetoetuste ja üleminekutoetuste taotlused esitada Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*) *PRIA* elektroonilise (e-teenuse) keskkonna kaudu ning seetõttu tuleb edaspidi ka kõik toetusõiguste üleandmised teha elektrooniliselt *PRIA* e-teenuse keskkonnas. Ülemineku peamine eesmärk on lihtsustada taotlejal toetuse taotluse ja lisadokumentide esitamist, aga ka võimaldada *PRIA*-l tõhusamalt läbi viia ristkontrolle, sealhulgas taotluste eelkontrolle, samuti vähendada kontrollibürokraatiat ja kontrolli veamäära.

Otsetoetuste ja üleminekutoetuste taotlemise üleminekut *PRIA* e-teenuse keskkonda toetab ka komisjoni rakendusmääruse (EL) nr 809/2014, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 rakenduseeskirjad seoses ühtse haldus- ja kontrollisüsteemi, maaelu arengu meetmete ja nõuetele vastavusega (ELT L 227, 31.7.2014, lk 69–124) artikkel 17, mille kohaselt on kõikidel liikmesriikidel alates 2018. aastast kohustus teha taotlejatele e-teenuse keskkonnas kättesaadavaks georuumilise toetusetaotluse vorm, ehk kõik toetuse taotlemiseks vajalikud andmed ning asjakohane graafiline materjal (kaardid), mis võimaldab deklareeritud alade ruumilisi ja tähtnumbrilisi andmeid töödelda. Siinkohal on oluline märkida, et kõik liikmesriigid on kohustatud tegema kõikidele taotlejatele kättesaadavaks georuumilise toetusetaotluse vormi, kuid liikmesriigid ei pea täielikult ülemineku 100%-lisele elektroonilisele taotlemisele.

Toetuse taotluse esitamisel *PRIA* e-teenuse keskkonnas võidakse kuvada taotlejale erinevaid hoiatus- ja veateateid, mis juhivad taotleja tähelepanu erinevatele puudustele toetuse taotluses. Selle kaudu on võimalik taotlejal viia sisse vajalikud parandused, et tagada võimalikult korrektne toetuse taotluse esitamine, mis omakorda võimaldab *PRIA*-l eelkontrolli käigus taotlust kiiremini ja tõhusamalt menetleda. Kõikide otsetoetuste taotlejate jaoks on alates 2018. aastast loodud võimalused ja koondatud vajalik info toetuse taotluse esitamiseks *PRIA* e-teenuse keskkonnas. Seega alates 2018. aastast toimub kõikide otsetoetuste ja üleminekutoetuste taotlemine ja otsetoetuse toetusõiguste üleandmine–ülevõtmine *PRIA* e-teenuse keskkonna kaudu.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeeriumi põllumajandusturu korraldamise osakonna põllumajanduse otsetoetuste büroo peaspetsialist Ragni Koitmaa (625 6146; ragni.koitmaa@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule on teinud Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Elis-Ketter Müürsepp (625 6280; elis-ketter.myyrsepp@agri.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (625 6165; leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) koosneb neljast paragrahvist.

Eelnõu § 1 lõikes 1 sätestatakse teatamise kord juhuks, kui toetusõigus on üle antud võõrandamise teel. Isikud, kellele täiendava otsetoetuse toetusõigus on (edaspidi *toetusõigus*) üle antud võõrandamise teel, esitavad PRIA-le võõrandamiskokkuleppe kohta teate PRIA e-teenuse keskkonna kaudu hiljemalt koos asjakohase üleminekutoetuse taotlusega. Kuna Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013 artikkel 37 annab võimaluse kuni 2020. aastani maksta riiklikke üleminekutoetusi, on senikaua võimalik toetusõiguseid ka üle anda. Lisaks peab jääma võimalus toetusõiguste üleandmiseks nendel aastatel, kui riigieelarvest üleminekutoetusteks rahalisi vahendeid ei eraldata ja üleminekutoetuseid ei anta. Ka varasemalt, aastatel 2014–2016, kui üleminekutoetusi ei antud, säilis võimalus toetusõiguste üleandmiseks.

Kuna alates 2018. aastast tuleb kõik otsetoetuste taotlused esitada PRIA-le läbi PRIA e-teenuse keskkonna, siis tuleb ka toetusõiguste üleandmise teade esitada elektrooniliselt.

Eelnõu § 1 lõige 2 sätestab millised andmed peavad olema PRIA-le elektrooniliselt esitataval teatel. Teade sisaldab toetusõiguse üleandja nime ja registri- või isikukoodi, toetusõiguse ülevõtja nime ja registri- või isikukoodi, üleantava toetusõiguse nimetust, üleantavate toetusõiguste arvu ja toetusõiguse üleandja ning ülevõtja kinnitust toetusõiguse üleandmise kohta.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse toetusõiguse üleandmisest teatamine pärimise korral. Paragrahv 2 sätestab, et täiendava otsetoetuse toetusõigust pärima õigustatud isik esitab PRIA-le pärimist tõendavad dokumendid elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonnas hiljemalt koos asjakohase üleminekutoetuse taotlusega.

Toetusõigused on määratud aastal 2010 ning neid nimetatakse täiendava otsetoetuse toetusõigusteks. Teisisõnu on toetusõigus ajaloolistel ehk varasemate taotlusperioodide andmetel põhinev õigus saada toetust maaeluministri asjaomase aasta määrustes sätestatud korras kindlaks määratud ühikute alusel. Täiendava otsetoetuse toetusõiguste määramise aluseks oli:

- 1) 2006. aastal põllumajanduskultuuri kasvatamise täiendava otsetoetuse taotluse menetlemise käigus kindlaks määratud nende hektarite arv, millel kasvatati nõukogu määruse (EÜ) nr 1782/2003 artiklis 141 ja IX lisas nimetatud põllukultuure;
- 2) 2006. aastal põllumajanduskultuuri kasvatamise täiendava otsetoetuse taotluse menetlemise käigus kindlaks määratud ja 2006. aastal Taimetoodangu Inspektsiooni poolt põldtunnustatud nende heinaseemnepõldude hektarite arv, millel kasvatati nõukogu määruse (EÜ) nr 1782/2003 XI lisa punktides 3 ja 4 nimetatud liigi seemet, välja arvatud hariliku herne (*Pisum sativum* L. (*partim*)) ja põldoa (*Vicia faba* L. (*partim*)) seeme;
- 3) 31. märtsi 2007. aasta seisuga määratud piima tootmiskvoot kilogrammides;
- 4) 2006. aastal veise kasvatamise täiendava otsetoetuse menetlemise käigus kindlaks määratud veiste loomühikud ja ammalehma kasvatamise täiendava otsetoetuse taotluse menetlemise käigus kindlaks määratud nende piimalehmade loomühikud, kes olid 14. veebruari 2006. aasta seisuga lihaste jõudluskontrolli all ja kellel oli nimetatud tähtpäevale eelnenud aasta jooksul sündinud vähemalt 50%-lise lihatõu veresusega vasikas;
- 5) 2007. aastal ute kasvatamise täiendava otsetoetuse menetlemise käigus kindlaks määratud uttede arv, mis ei ole väiksem kui kümme;
- 6) 2008. aastal põllukultuuri kasvatamise täiendava otsetoetuse taotluse menetlemise käigus kindlaks määratud hektarite arv.

PRIA määras täiendava otsetoetuse toetusõigused põllumajandusega tegelevatele isikutele 2010. aastal vastavalt kehtinud ELÜPS §-le 16. Toetusõiguste alusel on PRIA toetusi määranud aastatel 2007–2013 ning ka 2017. aastal.

Aastatel 2007 kuni 2017 on üle antud ute, piima, veise ja põllumajanduskultuuri täiendava otsetoetuse toetusõigusi. Ute täiendava otsetoetuse toetusõigusi on kokku üle antud 6 864 ühikut ja 114 taotleja poolt. Kõige enam aastal 2010, mil anti üle 3353 ühikut. Piima täiendava otsetoetuse toetusõigusi on üle antud 95 535 836 ühikut (kg) 251-le taotlejale. Kõige enam 2012. aastal, kui üle anti 28 098 645 ühikut. Veise täiendava otsetoetuse toetusõigusi on üle antud 12 198 ühikut, 722-le taotlejale. Kõige enam 2012. a, kui üle anti 2758 ühikut. Põllumajanduskultuuri täiendava otsetoetuse toetusõigusi on üle antud 149 975 ühikut 1898-le taotlejale. Kõige enam 2017. aastal, kui toetusõigusi anti üle 39 358 ühikut (tabel).

Tabel: toetusõiguste üleandmised aastatel 2007–2017.

Aasta	Ute täiendav otsetoetus/ülemine kutoetus		Piima täiendav otsetoetus/ülemineku toetus		Põllumajandus-kultuuri täiendav otsetoetus/ülemineku toetus 2006		Põllumajandus-kultuuri täiendav otsetoetus/ülemine kutoetus 2008		Veise täiendav otsetoetus/ülemine kutoetus	
	ühikud	ülevõtjate arv	ühikud	ülevõtjate arv	ühikud	ülevõtjate arv	ühikud	ülevõtjate arv	ühikud	ülevõtjate arv
2007					226,90	11			332,30	35
2008	250,00	7	1 320 026	7	5 145,78	49			304,10	22
2009	71,00	4	9 287 070	16	4 440,47	25			1 010,33	34
2010	3 353,00	26	13 151 301	35	18 716,21	241	20 103,01	223	1 603,86	114
2011	677,25	14	13 721 469	31	11 605,77	156	12 598,68	152	1 812,12	98
2012	268,00	10	28 098 645	63	8 686,34	154	11 784,68	153	2 758,00	135
2013	610,00	15	14 876 682	33	4 700,40	131	62 92,91	137	1 919,80	97
2014	250,00	6	1 807 495	20	1 184,56	26	1751,75	23	434,40	45
2015	138,00	4	384 954	3	1 213,20	12	1 672,58	15	91,60	8
2016	84,00	2	-	-	243,75	3	249,58	2	19,20	1
2017	1163,00	26	12 888 194	43	17 826,56	185	21 532,24	200	1 913,20	133
Kokku	6 864 ,25	114	95 535 836	251	73 989,94	993	75 985,43	905	12 198,91	722

Allikas: Põllumajandustoetuste ja põllumassiivide register

Vastavalt ELÜPS-ile loetakse täiendava otsetoetuse toetusõigusi alates 2013. aasta 1. märtsist vastava üleminekutoetuse toetusõigusteks. PRIA avaldab teabe toetusõiguste kohta oma veebilehel (www.pria.ee).

Toetusõiguste üleandmist on aastatel 2007-2017 kasutatud 2985 juhul. Kõige enam on toetusõigusi üle antud põllumajanduskultuuri täiendava otsetoetuse/üleminekutoetuse puhul, kokku 1898 juhul ning kõige rohkem aastal 2010, mil toetusõigusi anti üle 464 juhul. Kõige vähem on toetusõigusi üleantud ute täiendava otsetoetuse/üleminekutoetuse puhul, 114-l juhul (tabel).

Eelnõu §-s 3 sätestatakse määruse kehtetuks tunnistamine. Paragrahvi 3 kohaselt tunnistatakse põllumajandusministri 20. veebruari 2015. a. määrus nr 19 “Täiendava otsetoetuse toetusõiguse üleandmisest teavitamise kord ja vorm” tunnistatakse kehtetuks.

Eelnõu §-s 4 nähakse ette määruse jõustumine 1. jaanuaril 2018. Kuna kõikide otsetoetuste taotlemine toimub alates 2018. aastast PRIA e-teenuse keskkonnas ja nende toetuste puhul nähakse taotlejale ette kohustus esitada toetuse taotlus elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna või muu e-teenuse keskkonna kaudu

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ettevalmistamisel on lähtutud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 1307/2013.

4. Määruse mõjud

Käesolevas määruses sätestatakse ELÜPS-i § 27 lõike 4 alusel toetusõiguste üleandmine. Kuni aastani 2013 oli toetusõiguste üleandmine sätestatud põllumajandusministri 21. veebruari 2013. a määruses nr 12 "Loomakasvatuse üleminekutoetuse ja piimasektori eritoetuse saamise täpsemad nõuded ning toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord ning toetusõiguse üleandmisest teavitamise kord ja põllumajandusloomade loomühikute arvestuse alused" ja põllumajandusministri 21. veebruari 2013. a määruses nr 10 „Ühtse pindalatoetuse, põllumajanduskultuuri ja heinaseemne üleminekutoetuse saamise nõuded ning toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise kord ning toetusõiguse üleandmisest teavitamise kord“. Euroopa Liidu liitumislepingu kohaselt võis aastatel 2004–2012 anda Eesti põllumajandustootjatele Eesti riigieelarvelistest vahenditest täiendavaid otsetoetusi erinevatele tootmissektoritele. Alates 2013. aastast on täiendavate otsetoetuste asemel üleminekutoetused, mida oli võimalik vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 73/2009 rakendada sarnaselt täiendavate otsetoetustega. Kuna riigieelarvest aastatel 2014–2016 ei olnud üleminekutoetusteks raha eraldatud, siis üleminekutoetuseid ei makstud, mistõttu ei olnud võimalik ka üleminekutoetusi taotleda. Kuigi üleminekutoetusi aastatel 2014–2016 aastal taotleda ei saanud, jätkus võimalus toetusõiguste üleandmiseks. Kuna alates 2015. aastast annab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1307/2013 artikkel 37 võimaluse kuni 2020. aastani maksta riiklikke üleminekutoetusi, siis on toetusõiguste üleandmise võimaldamine oluline. Aastal 2017 maksti taas üleminekutoetusi.

Kuna alates 2018. aastast tuleb kõik otsetoetuste ja üleminekutoetuste taotlused esitada PRIA e-teenuse keskkonna kaudu, siis edaspidi toimub ka toetusõiguste üleandmine PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. PRIA e-teenuse keskkonnas taotluse esitamine toob kasu eelkõige taotlejale, kuna süsteemi on sisse ehitatud mitmed ristkontrollid ja abiinfo, mis võimaldavad taotlejal esitada korrektne taotlus, saada koheselt infot taotlusel esinevatest puudustest ning seetõttu vältida toetuste vähendusi hilisemas menetlusetapis. Samuti aitab see kokku hoida administreerimiskulusid, kuna ei ole vaja paralleelselt tegeleda kahe erineva protsessi käigushoidmisega (pabertaotlemine ja PRIA e-teenus) ning täielikult kaob ära vahepealne andmete sisestamise protsess.

PRIA e-teenuse keskkonnas taotluste esitamiseks on loodud taotlejale igakülgne tugiteenus. Juhul kui taotleja, kes on vähese või puuduliku PRIA e-teenuse keskkonna kasutamise kogemusega, tuleb PRIA bürosse sooviga esitada taotlus, siis vastavalt taotleja soovile juhendavad PRIA spetsialistid büros olevas kliendarvutis taotlejat taotluse esitamisel või suunavad juhendamisteenuse saamiseks nõustajate poole.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulutusi riigieelarve vahenditest.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu koostamise käigus küsiti arvamusi ja ettepanekuid PRIA-lt.

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile. Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta.

(allkirjastatud digitaalselt)

Toomas Kevvai

Toiduohutuse ning teaduse ja arenduse asekancler
kancleri ülesannetes